

RADOŠĀS INDUSTRIJAS IZGLĪTĪBAS PILNVEIDES PROJEKTS

Vienotas Latvijas dizaina izglītības koncepta un dizaina izglītības un studiju programmu izstrāde

Doktorantūras programma

Darba grupa

Guna Kalnača,
Ilze Vītola, Ojārs Spārītis, Sandra Treija, Ilze Martinsone,
Tatjana Volkova, Deivids Grifits, Eija Salmi, Diāna Pauna

Studiju programmas izstrādātājs

SIA "Dizaina informācijas centrs"
Reģ. Nr. 40003668833
Juridiskā adrese:
Ausekļa iela 11–101, Rīga, LV-1010

2008

1. Programmas apraksts un realizācija

Dizaina izglītības doktora programma ir multidisciplināra, tās mērķis ir dizaina pētījumi ikvienā ar dizainu saistītā ekonomikas, vadības zinību, kultūras un sociālās dzīves sfērā.

Studiju process ietver integrētus teorētiskos un praktiskos pētījumus, analizējot aktuālās dizaina attīstības tendences Latvijā un ārvalstīs.

Dizaina doktora programmu izveido atbilstoši katra doktoranta individuālajām interesēm, piedāvājot studiju kursus dažādās ar dizaina procesu saistītās jomās atbilstoši pētījuma raksturam – dizaina teorija, pētniecības metodes, inovatīvais mārketingas, zīmolu vadība, materiāli un tehnoloģijas utt.

Dizaina doktora studiju programma tiek realizēta sadarbībā ar dažādām šo jomu pētošām augstskolām vai zinātniskās pētniecības institūcijām Latvijā un ārvalstīs, kā arī sadarbojoties ar atbilstoša profila uzņēmumiem vai organizācijām.

Tā kā valstī zemākā līmeņa dizaina izglītības sistēma pagaidām nefunkcionē, mūsuprāt, Latvijā šobrīd nav iespējama doktorantūras programmas uzsākšana. Lai šo augstākās izglītības pakāpi tomēr sekmīgi uzsāktu, nepieciešams izveidot neatkarīgu Dizaina izglītības koordinācijas institūtu (Dizaina institūtu), kas vadītu dizaina nozares akadēmiskos un pētniecības procesus.

- 1) Doktora studiju programmas Latvijas Republikā būtu iespējams īstenot Rīgas Tehniskajā universitātē, Latvijas Mākslas akadēmijā, citā augstskolā vai īpaši nodibinātā Dizaina izglītības koordinācijas institūtā (Dizaina institūtā). Tas varētu darboties arī kā starpniekorganizācija, kas saņem informāciju no visām augstākajām dizaina izglītības iestādēm par studiju programmām un to īstenotājiem. Tā mērķis un uzdevumi būs koordinēt dizaina izglītību augstākajā akadēmiskajā līmenī un piedāvāt doktorantūras studijās katram pētniekam individuāli izveidotu programmu, kas atbilstoši katra doktoranta specializācijai un interesēm papildinātu viņa kvalifikāciju un palīdzētu sekmīgi sagatavot promocijas darbu.
- 2) Dizaina izglītības koordinācijas institūts (Dizaina institūts), iesaistot mācībspēkus no visām partneraugstskolām vai zinātniskās pētniecības institūcijām, izveido starpaugstskolu promocijas padomi darbu vērtēšanai un doktora grāda piešķiršanai.
- 3) Dizaina izglītības koordinācijas institūts (Dizaina institūts) sadarbībā ar starptautiskajā kooperācijas tīklā iesaistītām augstskolām pēta darba tirgu un atbilstoši pieprasījumam orientē jaunus pētniekus aktualizēt doktorantūras studiju programmu saturu.

- 4) Studiju pamatkursi virzīti uz doktorantu sagatavošanu integrētai pieejai konkurētspējīga produkta, sistēmas vai pakalpojuma ar augstu pievienoto vērtību radīšanā. Tie ir dizaina teorija, pētniecības metodes, dizaina domāšana, stratēģiskā vadīšana, zīmolu vadība, inovāciju vadīšana, patērētāju uzvedība, inovatīvais mārketingu u.c. Īpaši nepieciešams attīstīt pētniecību dizaina industrijā, lai doktorantūras studiju līmenī varētu attīstīt savu pētniecisko kapacitāti, pamatojoties uz dizaina nozares attīstības tendencēm Latvijā un ārvalstīs.
- 5) Doktora studiju programmu īstenošana ļautu koncentrēt augsti kvalificētu akadēmisko personālu ar specializāciju dizaina industrijā, uzņēmējdarbības vadībā, kā arī piesaistīt doktorantu izglītošanai augsta līmeņa Latvijas un ārvalstu dizaina industrijas teorētiskus un praktiskus.
- 6) Doktora studiju programmā katrs studējošais var izpaust savu radošo un inovatīvo potenciālu, kas ir topošā pētnieka vai dizaina industrijā praktiski strādājošā profesionāļa kvalifikācijas noteicošais faktors, kā arī plānot studiju procesu atbilstoši savām interesēm un izvēlētajām dizaina industrijas apakšnozarēm.

2. Doktora līmeņa dizaina studiju programmas mērķis un uzdevumi

Dizaina doktorantūra ir starpdisciplināra studiju programma ar mērķi nodrošināt studējošo visaugstāko kvalifikāciju, t.sk. dot jaunas zināšanas, prasmes un kompetences, attīstīt pētniecību un praksi dizaina industrijā un inovāciju jomā.

Programmas uzdevums ir augstākās kvalifikācijas pētnieku un profesionāļu sagatavošana radošajā industrijā, teorijai un praksei nozīmīgu disertāciju, monogrāfiju, mācību grāmatu un citu palīglīdzekļu, kā arī pētniecisku publikāciju sagatavošana, t.sk.:

- 2.1. doktorantu pētījumu programmas izstrāde un tās realizācija;
- 2.2. doktorantu pētījumu rezultātu apspriešana (t.sk. rezultātu aprobācija publikācijās un uzstāšanās konferencēs un semināros);
- 2.3. doktorantu promocijas darba sagatavošana un aizstāvēšana;
- 2.4. pētniecības rezultātu popularizēšana starptautiskajās konferencēs un semināros, kā arī populārzinātniskajos izdevumos.

3. Doktora dizaina studiju programmas darba metodes:

- 3.1. lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības un patstāvīgais darbs nodarbībās un konsultācijās ar zinātniskajiem vadītājiem; līdztekus tradicionālajām darba formām tiek praktizētas arī interaktīvās studiju un pētnieciskā darba metodes (projekti, grupu darbs, radošie semināri, diskusijas, situāciju analīze, pētījumi), kas sekmē jaunu zināšanu, analītisko iemaņu un pētniecisko prasmju apguvi;
- 3.2. dažādas neordināras metodes, vērojumi, līdzdalība eksperimentos, iesaistīšanās dizaina produkta ražošanā, datu apstrādē, tirgus izpētē, komunikācijā ar sabiedrību utt.

4. Doktora studiju programmas veidošanas principi

Starpdisciplināritāte, starpaugstskolu sadarbība (studentiem tiktu dotas iespējas apgūt noteiktu kredītpunktu skaitu citu nozaru doktorantūras studiju programmās gan Latvijā, gan ārvalstīs). Starptautisks akadēmiskais personāls, aktīva studentu apmaiņas programma starp dažādām valstīm, sadarbība ar vadošajiem dizaina industrijas profesionāļiem Latvijā un pasaulē, ar vadošajiem pētniekiem Eiropas un citās augstskolās līdzīgās studiju programmās, kā arī studējošo individuālo interešu ievērošana, elastība studiju plānošanā.

5. Doktora grādam atbilstoša darba izstrāde

To nosaka studiju plāns, kredītpunktu iegūšanas proporcijas pa studiju gadiem.

6. Izglītības programmas izstrādes plāns

6.1. Prasības attiecībā uz iepriekšējo izglītību

Doktora studijām var pieteikties personas ar akadēmisko un profesionālo maģistra grādu vai tam pielīdzinātu akadēmisko kvalifikāciju sociālajās zinātnēs; personas ar maģistra grādu humanitārajās, mākslas un tehniskajās zinātnēs ar vismaz divu gadu darba pieredzi uzņēmējdarbības, sabiedrības vai izglītības darba vadībā un pietiekošām zināšanām vadības zinātnēs. Biznesa vadības pieredze jāapliecina pārskata veidā. Šos pretendentes izvērtē studiju programmas padome un nepieciešamības gadījumā tā var ieteikt papildu studijas. Ārvalstu pretendentiem

nepieciešama Latvijas maģistra grādam pielīdzināma izglītība. Diploma atbilstību nosaka Akadēmiskās informācijas centra ekspertīze. Pretendenta gatavība studijām doktorantūrā tiek izvērtēta pēc noteiktiem kritērijiem.

6.2. Programmas īstenošanas forma, ilgums un apjoms

Doktora studiju kopapjoms ir 160 kredītpunkti, no tiem teorētiskās studijas – 50 kredītpunktu apjomā, pētnieciskais darbs – 110 kredītpunktu apjomā.

Akadēmiskās programmas veids	Teorētiskās studijas	Pētnieciskais darbs
Doktora studiju programma	Vismaz 50 kredītpunkti	Vismaz 110 kredītpunkti

Pilna laika doktora studijas ilgst četrus gadus ar tiesībām bez mācību maksas aizstāvēt promocijas darbu piecos gados, nepilna laika studijas ilgst attiecīgi piecus un sešus gadus.

6.3. Programmas plāna pamatdaļas un apjoms

Rezultāts: praktiskais vai akadēmiskais pētījums

6.4. Studiju procesa grafiks, kredītpunktu sadalījums

Akadēmiskās programmas veids	Dizaina vadība A	Dizains un pētniecība B	Individuālā piesaiste, piedāvājums no dažādām augstskolām C	Starpdisciplināritāte
Doktora studijas	A+B+C 50 kredītpunkti			110 kredītpunkti

A Dizaina vadība

Jaunrade un radošā industrija, inovatīvo ideju un pētniecības rezultātu komercializācija, dizaina vadīšana tirgus globalizācijas kontekstā, ekonomikas un jaunrades procesu mijiedarbība.

Radošais menedžments, inovāciju ieviešana, projektu vadīšana, cilvēkresursu izvēle, lietišķā komunikācija, finanšu un stratēģiskā vadīšana.

B Dizains un pētniecība

Lietišķā un akadēmiskā pētniecība, pētniecības metodes, dizaina pētniecības attīstības posmi un evolūcijas tendences 21. gadsimtā, pētniecības procesa attīstība jaunu dizaina ideju radīšanā.

C Individuālā piesaiste

Tehnoloģijas: informācijas tehnoloģiju modeļi un sistēmas, zināšanu vadīšanas sistēmas, radošās industrijas tehnoloģiskie aspekti, dizains un modernās tehnoloģijas;

Radošas personības attīstība: radošuma koncepcija un jauni zinātniskie sasniegumi radošā potenciāla atklāšanā un attīstībā, organizāciju psiholoģija, līdera personība, radošās personības attīstības metodes.